

KONTROLER

Bilten Udruge hrvatskih kontrolera

Ekonomski fakultet Rijeka, Ivana Filipovića 4
www.uhk.hr, predsjednik@uhk.hr, tajnik@uhk.hr

Osobna karta udruge

• SVRHA UDRUGE

Unapređivanje djelatnosti kontrolinga i jačanje kompetitivnosti kontrolera.

• CILJEVI UDRUGE

Permanentno stručno usavršavanje i edukacija; Izdavanje časopisa i publikacija u funkciji stjecanja novih znanja; Suradnja s domaćim i stranim profesionalnim društvima; Donošenje standarda profesionalne etike i najbolje prakse u primjeni kontroling funkcije.

Poštovani,

već više od desetljeća digitalizacija značajno utječe na poslovanje i općenito život pojedinaca i društva u cjelini. Pandemija prouzročena Covid virusom samo je još ubrzala taj proces pa se sve više traže digitalna iskustva i rješenja kako bi se opstalo u trendu inovativnih tehnoloških rješenja. Očito da poduzeća moraju tražiti nova rješenja i poslovne modele prema kojima će djelovati. Raspoloživost s velikom količinom podataka i informacija u realnom vremenu odražava se i na pojedine profile stručnjaka među kojima je i kontroler. Što se to mijenja i što se očekuje od kontrolera? Više nije nepoznanica da se kontroler od financijskog stručnjaka preobrazio u cjelovitog ekonomskog stručnjaka pri čemu je informativnu ulogu nadopunio i savjetodavnom. Opisuje ga se kao poslovnog partnera upravi i menadžmentu što znači da oni imaju puno povjerenje u njegovu stručnost i sposobnost učinkovitog djelovanja u situaciji brzih promjena i neizvjesnosti. To kontroleru nameće obavezu kontinuiranog učenja i nadograđivanja znanja i vještina. U današnje digitalno vrijeme to su razne metode i tehnike posebno

informatičke prirode ali i dodatna znanja iz podupirajućih disciplina – matematike i statistike. Mnoge organizacije su već shvatile da trebaju talentirane stručnjake za analitiku i analitičko promišljanje, koji imaju specifične vještine u znanstvenim metodama, statističkim pristupima, analizi podataka i drugim metodologijama usmjerenim na podatke. Zato se sve češće čuje pojam „data science“ ili znanost o podacima, a profil stručnjaka koji se traži je „data scientist“ ili hrvatski „podatkovni znanstvenik“. Koji je njihov zadatak i kakav je odnos između podatkovnog znanstvenika i kontrolera, te menadžmenta, pročitajte u ovom broju Biltena.

Nadalje, donosimo i poučan članak primjene digitalne tehnologije na primjeru *blockchain* opskrbnog lanca, te ostale zanimljivosti iz financijske prakse i rada Udruge.

Neda Vitezić, glavna i odgovorna urednica

Uredništvo:

Neda Vitezić – glavni i odgovorni urednik

Dizajn i grafička priprema Jasmina Makek-Pajkanović

BROJ

14

2022.

ISSN 1848-1329

9 771848 132000

Prof.dr.sc. Neda Vitezić

DIGITALNO OKRUŽENJE I POVEZANOST KONTOLERA I PODATKOVNOG ZNANSTVENIKA

U Uvodniku je spomenuto da se posljednjih godina uloga kontrolera od statističara i pretežito financijskog analitičara preobrazuje u cjelovitog poslovnog analitičara i savjetnika često spominjanog poslovnog partnera upravi i vrhovnom menadžmentu. Poslovno partnerstvo podrazumjeva međusobno uvažavanje, povjerenje ali i savjetovanje što nadilazi dosadašnju informacijsku ulogu kontrolera. Digitalno doba je potpomoglo i ubrzalo potrebu za savjetodavnom ulogom kontrolera s obzirom na raspoloživost velikog broja podataka i iz njih izvedenih informacija koje treba znati pravilno odabrati i analizirati.

Digitalizacija se ne zaustavlja i u usporedbi s industrijskom revolucijom početkom 19. stoljeća je 10 puta brža i 300 puta veća.

Digitalizacija zahtjeva širenje znanja u području informatike i ostalih srodnih disciplina pa se može reći da se traži *digitalno učinkovit poslovni partner*. Što to znači u praksi?

Prava informacija na pravi način obrađena i u pravo vrijeme isporučena nije nepoznanica samo što je danas digitalizacija ubrzala taj proces s obzirom na raspoloživost s velikim brojem podataka u realnom vremenu. Podaci postaju informacije tek kada su obrađeni tj. stavljeni u kontekst, kada dobivaju smisao i korisnost u vidu znanja koje će se upotrijebiti u procesu odlučivanja. Dakle, potrebna je analiza informacija da se dođe do znanja te čovjekova intuicija i sposobnost rasuđivanja prije donošenja konačne odluke. U tom dijelu prosudbe kojoj prethodi detaljna analiza pojavljuje se kontroler u svojstvu analitičara, izvjestitelja i savjetnika.

Koji su novi profili stručnjaka i koje su njihove kompetencije?

U okruženju gdje se sve više poslova obavlja korištenjem raznih digitalnih tehnologija, gdje robotizacija postaje zamjena, javlja se bojazan da će umjetna poslovna inteligencija (artificial business intelligence), internet stvari (internet of things), strojno učenje (machine learning), veliki broj podataka (big data) i dr., zamijeniti neke dosadašnje profile stručnjaka. Procjenjuje se da bi zbog napretka tehnologije čak 47% radnih mjesta u SAD-u moglo biti izgubljeno u roku od 25 godina. Realnost je da se nisko-kognitivni zadaci mogu izvesti kombinacijom računalne procesorske snage, velikih

podataka i algoritama. No, stoji i teza da ljudski pristup- emocija, intuicija, iskustveni osjećaj i sl., neće moći zamijeniti stroj, a to je u procesu odlučivanja jedna od važnih karika. Ljudske sposobnosti promišljanja, prosuđivanja i predviđanja posebno u promjenjivim situacijama teško će zamijeniti umjetna inteligencija koja reagira kroz dostupne podatke. Ljudi predstavljaju ono što se naziva autentičnom inteligencijom — drugu vrstu umjetne inteligencije a ona je potrebna kada postoje otvoreni sustavi a to je u suštini upravljanje poduzećem ili organizacijom. Poduzeće sa svojim zaposlenicima je po definiciji otvoreni sustav koji živi u interakciji s vanjskim okruženjem čije utjecaje treba uvažavati. Stoga je potrebna sposobnost predviđanja koja je ponekad podložna iznenadnim promjenama i možda iskrivljenim informacijama. Isto tako, upravljanje traži kreativnost, vizionarske sposobnosti, strateško promišljanje i da bi bilo učinkovito treba mu autentična inteligencija.

Dakle, pod utjecajem umjetne inteligencije i općenito digitalne tehnologije mijenja se način upravljanja i vođenja poduzećem, pa su pored financijskih stručnjaka i kontrolera upravljačkoj strukturi potrebni novi profili IT stručnjaka kao npr. podatkovni znanstvenici („data scientist“), analitičari podataka („data analyst“), inženjeri podataka („data engineer“).

Slika 1. IT stručnjaci i njihove vještine

Izvor: Prilagođeno prema *Bley, Giesel, Munk & Ruhwedel, 2021.*

IT stručnjaci su dakle oni koji prvenstveno imaju informatičko znanje ali i znanje iz matematike, statistike i kvantitativnih metoda jer su angažirani da prikupljaju i informatički obrađuju razne vrste podataka, razvijaju softverske aplikacije i daju tehničku podršku. Razne analitičke i podatkovne aplikacije promijenile su i poslove kontrolera koji je sada postao “digitalni kontroler” i čiji bi profil kompetencija trebao dati odgovor na pitanje daljnjeg razvoja kontrolerskih aktivnosti (Egle & Keimer, 2018). Međutim, kada se opisuje profil kontrolera može se protumačiti da postoji preklapanje s profilom podatkovnog znanstvenika koji isto prikuplja i obrađuje podatke, analizira i sl., pa se postavlja pitanje koje su to sličnosti a koje razlike među njima, da li su njihove funkcije odvojene ili se nadopunjuju, kakav je njihov odnos s menadžmentom danas i u budućnosti??

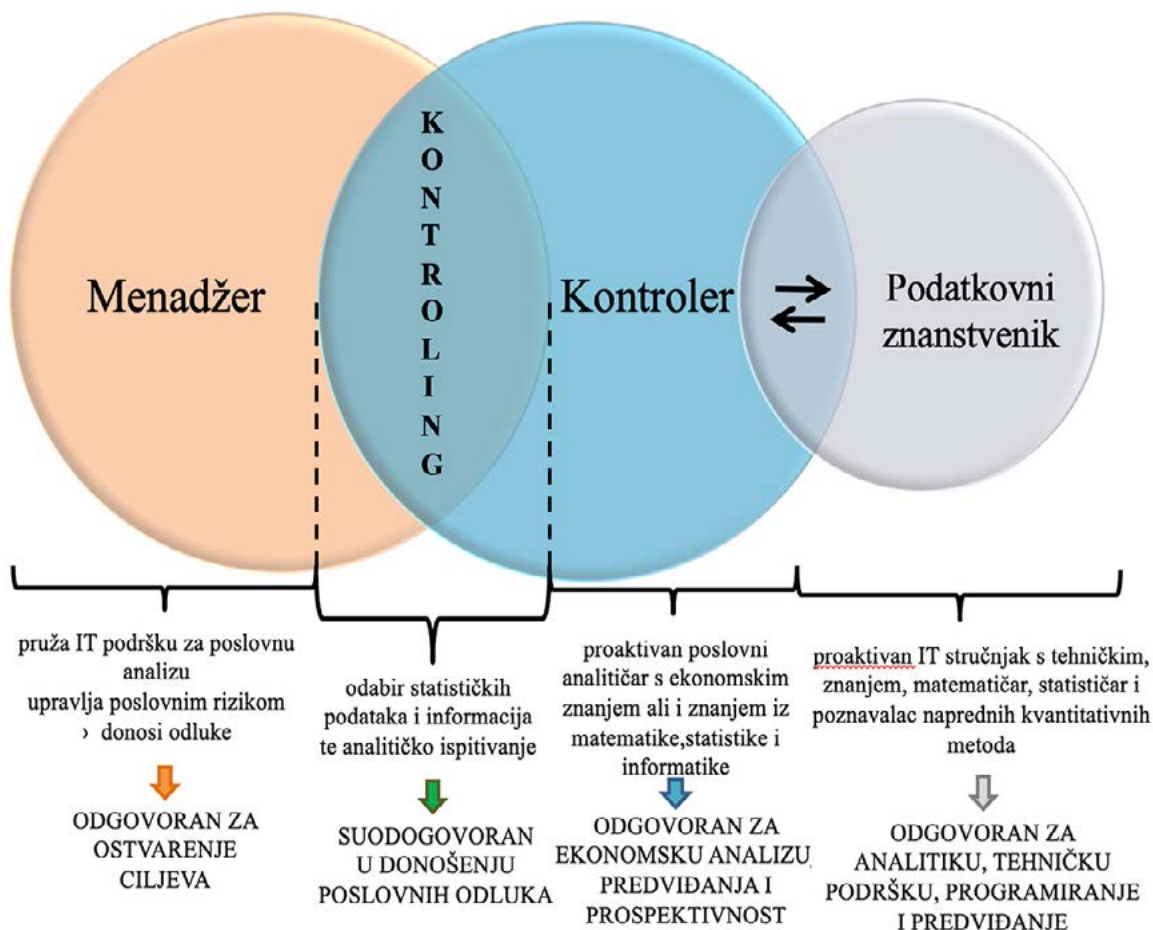
Kao prvo i jednima i drugima je *osnovni zadatak* pomoći u procesu donošenja odluka pružajući korisne informacije donositeljima odluka. Ako se promatra konkretno *s aspekta zadataka* i kontroleri i podatkovni znanstvenici se brinu za prikupljanje, pripremu, analizu i vizualizaciju podataka i informacija. *S aspekta vještina* oboje moraju imati sposobnost analitičkog promišljanja i rješavanja problema, strateški i proaktivni način razmišljanja, izvrsne komunikacijske vještine kao i duboko poznavanje procesa i ukupnog poslovanja konkretnog poduzeća. *S aspekta stručnog znanja*, kontroleri su ekonomisti i u pravilu moraju imati široko ekonomsko obrazovanje s naglaskom na financije. Podatkovni znanstvenici su obično tehničke ili informatičke struke i pored osnovnog znanja dodatno su obučeni za sofisticiranije kvantitativne metode i statistiku što im daje specifične vještine u korištenju analitičkih metoda, statističkog modeliranja, programiranja i strojnog učenja. Jedni i drugi koriste podatke iz prošlosti kao osnovu za analiziranje, planiranje i predviđanje. No i u tome postoji razlika jer kontroleri uglavnom rade sa strukturiranim podacima koji dolaze iz već potvrđenog izvora podataka, dok podatkovni znanstvenici često moraju najprije pronaći odgovarajući izvor podataka, zatim sami pročistiti i strukturirati dostupne podatke.

Koji je odnos između menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika?

Pored osnovnih zadataka podatkovnog znanstvenika – prikupljanje i obrada nestrukturiranih, polustrukturiranih i strukturiranih podataka, razvoj softverskih aplikacija i tehnička podrška – poznavanje statističkih metoda i matematičkog modeliranja omogućuje im da ta znanja koriste i za predviđanje. S obzirom da je kontroler i proaktivni analitičar koji se sve manje bavi deskriptivnom a sve više prediktivnom i prospektivnom analitikom (što bi se moglo dogoditi i što činiti), moguće je očekivati i svojevrsno preklapanje ali najvjerojatnije obostrano nadopunjavanje i suradnju. Količice u tome kontroler biti precizan ovisi o njegovom znanju upravo iz matematičkih, statističkih i ekonometrijskih metoda. No, zadaci kontrolera su daleko širi u ekonomskom dijelu jer pored koordinacije planiranja i predviđanja ima i zadatak analizirati cjelokupnu situaciju i poslovanje te upozoravati u slučaju da se postavljeni ciljevi ne bi mogli ostvariti, predlagati mjere i donositi zaključke.

Jedno je sigurno – kontroleri i podatkovni znanstvenici potrebni su za upravljanje i u funkciji su učinkovitijeg donošenja odluka. Njihove odgovornosti su jasno razgraničene.

Slika 2: Odgovornosti menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika

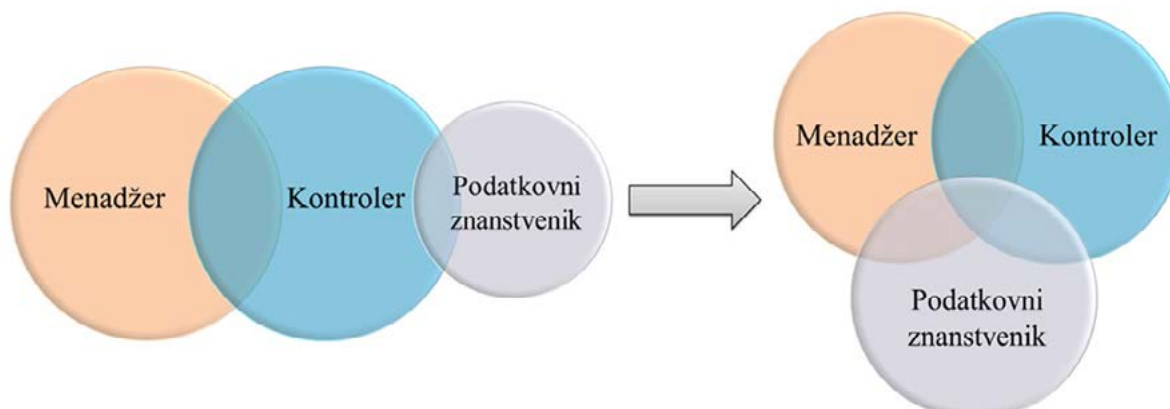

Izvor: autor

Raspoloživost s podacima i informacijama, njihova priprema, analiza i korištenje u funkciji donošenja „najboljih“ odluka suština je suradnje između menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika.

Priprema podataka čini više od trećine pa čak i polovinu posla kontrolera, a s obzirom na velik broj podataka i informacija koje im stoje na raspolaganju, suradnja između kontrolera i podatkovnog znanstvenika postaje nužnost. Također, uprava u svojoj želji da ostvari dugoročni cilj i strategiju, zbog neizvjesnosti u okruženju sve više se oslanja na predviđanja i projekcije. Zato nema sumnje da će suradnja i veza između menadžmenta, uprave i kontrolera-savjetnika biti sve čvršća. Timski rad je pretpostavka uspješnog poslovanja i održivosti a u tome kontroling treba biti sve agilniji i prospektivniji.

Slika 3.: Budući odnos menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika

Izvor: autor

Zaključno, napredak IT tehnologije i općenito digitalizacije ide vrtoglavo naprijed i može se u budućnosti očekivati da će odnos između menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika biti ravnopravan i partnerski. Proces interakcije i koordinacije između menadžera, kontrolera i podatkovnog znanstvenika odrediti će koliko će biti učinkovito njihovo partnerstvo i u konačnici upravljanje. Znati se snaći u sofisticiranoj tehnologiji je dakako važno - ali je i biti će kritičnije znati kako najbolje iskoristiti mnogobrojne poslovne podatke. Tu je uloga kontrolera presudna i nema bojazni niti prijetnje od strane drugih profila stručnjaka. Parafrazirajući Kasparova "Slab čovjek + stroj + bolji proces superiornije je od samog jakog računala ili još izvanrednije, superiorniji od jakog čovjeka + stroja + inferiornog procesa." (De Cremer, Kasparov, 2021)

Literatura:

1. Bley, C., Giesel, A., Munk, U. & Ruhwedel, F. (2021). Big Data & Co. Controlling, 33(1), 58–66. <https://doi.org/10.15358/0935-0381-2021-1-58>
2. De Cremer, D., Kasparov, G., (2021). AI Should Augment Human Intelligence, Not Replace It, Harvard Business Review., Business And Society, <https://hbr.org/2021/03/ai-should-augment-human-intelligence-not-replace-it>
3. Egle, U. & Keimer, I. (2018). Kompetenzprofil „Digitaler Controller“. Controller Magazin(5), 49–53.

Nikolina Barić Tomić, univ.spec.oec.

PRIMJENA *BLOCKCHAIN* TEHNOLOGIJE U KONTROLINGU

Što je blockchain tehnologija i kako utječe na snižavanje troškova

Blockchain je međusobno povezana struktura podataka koja je osigurana kriptografijom i upravljana konsenzusom, odnosno sporazumom između svih sudionika na mreži, na koju su evidentirane sve transakcije između dionika u mreži (Dhillon, Metcalf i Hooper, 2017.). Predstavlja i distribuiranu glavnu knjigu (engl. *public ledger*), koja se bazira na decentraliziranom transakcijskom sustavu. Blockchain je koncept koji ne predstavlja određenu vrstu softvera ili instalaciju na računalo, već se temelji na zapisu ugovora i transakcija u knjizi koja je istovremeno distribuirana na velikom broju čvorova na mreži. Glavna knjiga je lanac blokova, odnosno grupiranih transakcija iz čega proizlazi naziv blockchain. Tehnologija blockchain-a je doprinijela rješavanju problema komunikacije između različitih strana gdje postoji nepovjerenje te je i otvorila nove mogućnosti za razmjenu informacija na *peer-to-peer* način tj. komunikaciju između interesnih strana na internet mreži, bez centralnog entiteta ili tijela.

Podaci koji se prikupljaju za analize, pohranu i daljnju obradu rastu i izazov kvalitetnih i točnih podataka postaje sve veći. Karakteristike podataka se mijenjaju jer su u prethodnim razdobljima odabirani uglavnom strukturirani podaci koji su činili osnovu za kontrolu i upravljanje podacima. Sada se pojavljuju polustrukturirani ili potpuno nestrukturirani podaci u obliku slika i raznih drugih formata te izazov postaje uspješno selektirati podatke za analize u stvarnom vremenu (Vitezić i Lebefromm, 2019.). Informacije treba promatrati kao resurs koji ima direktan utjecaj na sve aspekte poslovanja kompanija uključujući lance vrijednosti, proizvode i usluge tvrtke. Prave informacije postaju dio inovacija kompanija, dio sustava kontrolinga jer omogućuju razmatranje različitih poslovnih modela i informiranje menadžmenta u cilju donošenja najboljih poslovnih odluka. Trenutna rješenja za poslovnu inteligenciju / poslovnu analitiku nude softverska rješenja / aplikacije koje pomažu korisniku kod pripreme podataka, analize, vizualizacije podataka, izvještavanja i suradnje za upotrebu na mreži kompanije, u oblaku i izvan ureda s mobilnim aplikacijama (Oracle, pristup 18.11.2022).

Mnoga područja u kontrolingu važna su za održavanje konkurencije kompanija, poput izvještaja o prodaji i predviđanja buduće prodaje gdje je brzina stvaranja podataka čak važnija od količine. Uz navedeno, dostupnost informacija u stvarnom vremenu omogućuje organizacijama da budu agilnije u pogledu planiranja prodaje, planiranja nabave i predviđanja budućih poslovnih ciklusa, kao i rasporeda. Stoga je kontroling od iznimne važnosti za organizacije jer omogućuje da se na vrijeme i u pravom trenutku poduzmu korektivne mjere u poslovanju kako bi se izbjegli potencijalni gubici što

uključuje izračune stvarnih i tekućih troškova, praćenje financijskih rezultata, analize odstupanja i upravljanja rizicima, mnogobrojne ad hoc izvještaje koji se pokazuju nužnim i svrhovitim (Digital Transformer, pristup 17.11.2022).

Protok informacija u današnjem vremenu je veći nego ikada prije, što uvjetuje i razvoj infrastrukture koja to podržava, kao i aplikativnih rješenja. Među svim tim novim rješenjima, najperspektivnija je tehnologija distribuiranog zapisa jer pruža određene karakteristike kao što su nepromjenjivost, sigurnost, pouzdanost itd. Te karakteristike omogućuju institucijama da rade puno brže na jeftiniji način, s daleko nižom stopom pogrešaka zbog visoke razine automatiziranih procesa. Blockchain može dugoročno utjecati na globalni ekonomski sustav mijenjajući strukturu tržišta, iskustvo kupaca i značajke proizvoda.

Aktualna softverska rješenja koja se primjenjuju u poslovanju često otežavaju i katkad usporavaju protok informacija između različitih dionika poslovnih procesa jer svaki od dionika na tržištu, ovisno o svom vlastitom odabiru, radi sa softverskim rješenjima koja su ograničenih mogućnosti i različitih korisničkih performansi i nisu nužno kompatibilni jedni s drugima. Blockchain tehnologija će kroz nova softverska rješenja utjecati na snižavanje troškova u poslovanju kompanija prvenstveno izuzimajući centralni entitet između poslovnih partnera. Trenutno poslovanje s obzirom na postojeća softverska rješenja procesuiraju se na način da su često potrebni posrednici u razmjeni poslovnih dokumenata među partnerima što rezultira operativnim zastojevima u poslovanju. Također, različita aplikativna rješenja imaju različite postavke koje je katkad zahtjevno prilagoditi postojećim informacijskim sustavima. Prema studiji tvrtke McKinsey, vrijednost Blockchain-a od oko 70% odnosi se na smanjenje troškova, nakon čega slijedi stvaranje prihoda. Temeljna blockchain rješenja prikladna su posebno kod financijskih usluga, dobavljačkih lanaca, administrativnih procesa vlade i zdravstva (Vectoritcgroup, pristup 18.11.2022).

Digitalni kontroling pod utjecajem blockchain tehnologije

Potencijal blockchain-a vidi se kroz pojednostavljenje operativnih procesa, visoki stupanj automatizacije, povećanje transparentnosti transakcija, integritet i sigurnost podataka decentraliziranim pohranjivanjem podataka i korištenjem kriptografskih hash funkcija. Lažna manipulacija podacima postaje složenija zbog blockchain-a i može se brzo otkriti zbog transparentnosti sačuvanih podataka na blockchain-u. Kao rezultat toga, holistička transparentnost može se stvoriti u svim procesima, što u kombinaciji s pametnim ugovorima može značajno utjecati na operativnu kontrolu.

U **procesima kontrolinga** upotreba blockchain-a će biti primjenjiva prvenstveno u financijskom dijelu jer bi se podaci obrađivali brzo i dosljedno, povećala bi se transparentnost transakcija i time omogućila trajna revizija podataka u stvarnom vremenu. Unutar procesa planiranja proračuna i predviđanja, blockchain tehnologija omogućuje brzu i dosljednu dostupnost podataka. Također, njena primjena u kontrolingu omogućuje prikupljanje, automatsku obradu podataka, odmah dostupnu analizu te pružanje gotovih izvještaja u realnom vremenu. Za potrebe izvještavanja menadžmenta bitno je da se odluke temelje na transparentnim i nepristranim podacima koji su istiniti što se

omogućuje korištenjem blockchain-a i digitalizacijom kontrolinga. Sigurnost podataka zajamčena je decentraliziranom pohranom podataka, jer se upravljanje informacijama i provjera valjanosti transakcija temelji na decentraliziranom pronalaženju konsenzusa i stoga se odvija bez središnjeg tijela. To također znači da rudari blockchain mreže provjeravaju sve transakcije koje se nalaze u bloku prije nego što je taj blok dodan u blockchain.

Kako bi se analizirala važnost blockchain tehnologije za upravljanje u kontrolingu, u nastavku s opisuju 4 procesa na koja će blockchain utjecati. Nadalje, detaljnije se razmatraju daljnja potencijalna područja primjene blockchain-a kao instrumenta u kontrolingu (Haufe, pristup 18.11.2022).

1. Planiranje, izrada proračuna i predviđanje troškova

Planiranje i predviđanje koordinacijske su funkcije kontrolinga. Planiranjem se predviđa očekivani financijski i operativni razvoj, a na kontroleru je da analizira odstupanja i razvije korektivne mjere za postizanje ciljeva. Za to je potrebno dosljedno, transparentno pružanje informacija iz baza podataka u procesu planiranja i kreiranja proračuna. Blockchain tehnologija bi tako mogla podržati ove procese brzim i dosljednim prikupljanjem i pružanjem podataka. Osim navedenog, blockchain će pružiti povećanu razinu transparentnosti, odnosno bolji i točniji uvid u proračun, stvarne i prognozirane vrijednosti za sve razine planiranja u kompaniji.

2. Obračun troškova

Računovodstvo troškova je središnji instrument operativnog kontrolinga. Koristi se za pružanje kvantitativnih i vrijednosnih podataka s ciljem stvaranja transparentnosti odgovarajućom raspodjelom troškova, usluga i prihoda. Korištenjem blockchain-a, podaci bi u budućnosti mogli biti brže dostupni. Uz to, prikupljanje podataka o stvarnim transakcijama moglo bi biti transparentnije i dostupno u realnom vremenu. Drugim riječima, blockchain tehnologija može smanjiti napore obrade podataka i tako ubrzati unutarnje procese računovodstva troškova. Također je presudno da se u budućnosti na taj način može stvoriti jedna točka istine (engl. *single point of truth*) korištenjem blockchain tehnologije.

3. Izvještavanje

Cilj izvještavanja prema menadžmentu je pružanje informacija relevantnih za donošenje odluka. Zbog toga je kontroling odgovoran za osiguravanje transparentnosti financijskih podataka u kompaniji. S jedne strane, uključene su različite razine poslovnih subjekata uprave koji moraju vjerovati jedni drugima, a to se može osigurati blockchain rješenjem, s obzirom da se on temelji na tehnološkoj infrastrukturi koja ne zahtijeva povjerenje (engl. *trustless*). Nadalje, različite razine konsolidacije ključnih brojkri povećavaju osjetljivost na pogreške, jer one danas obično nisu dosljedno dostupne i usklađene u središnjem informacijskom sustavu. Blockchain tehnologija kao jedna točka istine (engl. *single point of truth*) bi mogla pomoći u rješavanju ovog izazova kroz povećanu razinu transparentnosti procesa, dosljednost i istinitost kvantitativnih podataka.

4. Kontrola rizika

Cilj kontrole rizika je osigurati postojanje tvrtke i poboljšati kvalitetu planiranja ranom identifikacijom rizičnih čimbenika koji utječu na uspjeh tvrtke. I u ovom kontekstu bi blockchain tehnologija mogla osigurati brže i transparentnije prikupljanje podataka o stvarnim vrijednostima ili transakcijama. Pored toga, povećani stupanj automatizacije putem blockchain-a moći će se realizirati jer postoje jasne, transparentne i nedvosmislene karakteristike rizika u njihovoj kontroli. Analize rizika bi tako mogle postati razumljive i lako ponovljive u budućnosti. Budući da blockchain tehnologija može spriječiti naknadnu manipulaciju transakcijama, kontrola rizika također bi mogla imati konkretne poslovne koristi od toga u budućnosti.

Zaključak

Blockchain tehnologija je nova tehnologija koja se temelji na distribuiranoj bazi podataka upravljanoj na decentralizirani način, osigurana kriptografskim primitivima, u prvom redu digitalnim potpisom i funkcijom sažimanja, kojima se osigurava konsenzus podataka u protokolu. Blockchain tehnologija izuzima posrednike u poslovnim odnosima između kompanija stoga su njene mogućnosti vrlo brzo prepoznate u različitim djelatnostima. S obzirom na karakteristike infrastrukture implementacija blockchain-a doprinosi smanjenju troškova, sigurnosti i integritetu podataka, te transparentnosti. Podaci pohranjeni na blockchain-u ne mogu se brisati niti naknadno uređivati ili mijenjati i za razliku od tradicionalne centralizirane baze podataka ne postoji rizik od prijevare, vanjskih napada, utjecaja hakera ili neovlaštenih subjekata.

Zbog svoje karakteristike distribuiranosti i pohrane podataka na čvorovima umreženih subjekata implementacija blockchain-a u odjelima kontrolinga osigurava integritet podataka bez posrednika i smanjuje troškove arhiviranja i osiguranja dovoljno prostora za softvere. Sigurnost podataka zajamčena je decentraliziranom pohranom podataka i provjerom valjanosti transakcija s obzirom da se temelji na automatiziranim mehanizmima konsenzusa odgovornih za provjeru podudaranja mrežnih čvorova prije nego što je transakcija uključena u blockchain, što osigurava dodatne mogućnosti optimizacije poslovnih aktivnosti kontrolinga. Kada se blockchain primjenjuje za ubrzavanje administrativnih procesa u području kontrolinga, dodatni troškovi koji se pojavljuju u sustavu automatski se smanjuju, a istovremeno se jamči sigurnost i transparentnost transakcija. Blockchain tehnologija koristi asimetričnu kriptografiju i algoritme digitalnog potpisa kako bi osigurala sigurnost podataka i njihov individualni identitet što smanjuje vremensko kašnjenje, dodatne troškove i ljudske pogreške koje mogu značajno usporiti transakcije u odjelima kontrolinga.

LITERATURA

1. Dhillon V., Metcalf D., Hooper M., Blockchain Enabled Applications, Apress, Florida, USA, 2017.
2. Digital Transformer, <https://www.servicingdigital.com/impact-of-technology-and-digital-transformation-on-controlling/>; pristup 17.11.2022.
3. Haufe, https://www.haufe.de/finance/haufe-finance-office-premium/blockchain-potenzielle-auswirkungen-auf-das-controlling-3-potenzielle-auswirkungen-der-blockchain-technologie-auf-das-controlling_idesk_PI20354_HI12287166.html; pristup 18.11.2022.
4. Oracle, <https://www.oracle.com/what-is-business-intelligence.html#link6>; pristup 18.11.2022.
5. Vectoritcgroup, <https://www.vectoritcgroup.com/en/tech-magazine-en/cybersecurity-en/70-of-the-value-of-the-blockchain-lies-in-the-reduction-of-costs/>; pristup 18.11.2022.
6. Vitezić N., Lebefromm U., Production controlling in the Digital age, University of Rijeka, Faculty of Economics and Business, 2019.

AKTUALNE IZMJENE U PODRUČJU FINANCIJSKOG POSLOVANJA

I Prijedlog zakona o dodatnom porezu na dobit

Prema ovom Prijedlogu zakona obveznici dodatnog poreza na dobit su obveznici poreza na dobit utvrđeni u skladu s posebnim propisom o oporezivanju dobiti, koji u poreznom razdoblju 2022. godine ispune dva uvjeta:

- ostvare prihode veće od 300.000.000,00 kuna. Izabrani kriterij prihoda je jedan od kriterija iz Zakona o računovodstvu koji poduzetnike odnosno obveznike poreza na dobit, razvrstava u velike poduzetnike.
- utvrde oporezivu dobit u iznosu većem za 20% u odnosu na prosjek oporezive dobiti iz četiri prethodna porezna razdoblja. Prethodna porezna razdoblja počinju od 1. siječnja 2018. godine.

Obveza dodatnog poreza na dobit utvrđuje se samo za jedno porezno razdoblje i to za porezno razdoblje započeto u 2022.

Dodatni porez na dobit plaća se na utvrđenu poreznu osnovicu **po stopi od 33%**.

Međutim, ukoliko obveznik poreza na dobit ne ostvari prihode veće od 300.000.000,00 kuna koji je jedan od uvjeta za utvrđivanje **obveze dodatnog poreza**, a ispuni uvjete vezane uz plaćanje solidarnog doprinosa prema Uredbi, isti je obveznik plaćanja solidarnog doprinosa obzirom na obvezu primjene Uredbe. Ispunjenje obveze iz Uredbe će se provesti na odgovarajući način primjenama odredbi ovoga Prijedloga zakona.

II Utjecaj uvođenja eura na poslovne knjige i knjigovodstvene isprave

- poslovni događaji koji se odnose na razdoblje nakon dana uvođenja eura evidentiraju se u poslovnim knjigama u euru, a po potrebi i u drugoj stranoj valuti
- stanja u kuni prenesena iz poslovnih knjiga za godinu koja je prethodila godini u kojoj je uveden euro preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje
- knjigovodstvena isprava izražena u kuni ili nekoj drugoj valuti koja nije euro, izdana prije dana uvođenja eura, a koja se odnosi na obračunsko razdoblje nakon dana uvođenja eura, preračunava se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, odnosno uz primjenu tečaja eura prema toj drugoj stranoj valuti

Otpis obveza/potraživanja

- za dug ili dio ukupnog duga dužnika prema vjerovniku po pojedinom pravnom poslu koji je uslijed primjene fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje manji od jednog centa, obveza prestaje, a ta tražbina ili potraživanje odnosno taj dio ukupne tražbine ili potraživanja vjerovnika prema dužniku se otpisuje po službenoj dužnosti, odnosno po sili Zakona, 3 lipe, 2 lipe i 1 lipa

III Utjecaj uvođenja eura na financijsko izvještavanje kod poduzetnika

Priprema financijskih izvještaja

- poduzetnici čija je poslovna godina jednaka kalendarskoj godini, pripremaju financijske izvještaje za godinu koja je prethodila danu uvođenja eura, navodeći podatke u kuni
- poduzetnici čija je poslovna godina različita od kalendarske godine, a čiji posljednji dan financijske godine nastupa nakon dana uvođenja eura, navode podatke za prethodnu poslovnu godinu u financijskim izvještajima u euru
- usporedni podaci - u FI poduzetnika koji svoje FI pripremaju sukladno HSFI, gdje su podaci prvi put iskazani u euru, usporedni podaci iz prethodnih izvještajnih razdoblja u kuni preračunavaju se i prikazuju u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje
- poduzetnici koji su obveznici primjene MSFI, prikazuju usporedne podatke sukladno odredbama MSFI - MRS 21 – Utjecaj promjene tečajeva valuta i SIC 7 – Uvođenje eura

**Promocija specijalista kontrolinga održati će se
16.12.2022. na Ekonomskom fakultetu Rijeka**

PSS kontroling

Tomislav Horvat Lari Host	Ana Lažeta Reneo Stanojević	Jelena Vidas
--------------------------------------	--	---------------------

POSJET POGONIMA VIS PROMOTEX

U cilju dodatne edukacije polaznika 11. generacije PSS-a Kontroling i članova Udruge hrvatskih kontrolera o primjeni i zadacima kontrolinga u proizvodnom poduzeću, organiziran je posjet 2. i 3. srpnja 2022. godine pogonima VIS PROMOTEX u Dugoj Resi i Bihaću.

Pogon Duga Resa

VIS PROMOTEX d.o.o. je inovativna tvrtka s tradicijom proizvodnje tekstila još od davne 1929. godine. Danas je vodeći europski proizvođač tekstilnih i promotekstilnih proizvoda te tkanina od prirodnih i umjetnih vlakana. Njihov sustav proizvodnje počiva na suvremenoj tehnologiji za tisak i doradu tkanina i odvija se sukladno najvišim standardima kvalitete.

Osnovne konkurentne prednosti VIS-a očituju se u zaokruženom procesu proizvodnje – od tkanja tkanine do gotovih proizvoda jer upravo taj proces omogućava kontrolu kvalitete nakon svake faze proizvodnje kao i ubrzani proces izrade gotovih proizvoda. Svoju poslovnu filozofiju usmjerava na kupca i njegovo zadovoljstvo i težnja im je stvoriti svjetski prepoznatljivu tvrtku, nasljednicu stoljetne tradicije varaždinske obrade tkanine te tako postati simbolom Varaždina i Hrvatske.

Stari grad Ostrožac

KONTROLER

Bilten Udruge hrvatskih kontrolera
Ekonomski fakultet Rijeka, Ivana Filipovića 4, Rijeka

LinkedIn

Postanite član Udruge hrvatskih kontrolera
Ispunite pristupnicu na www.uhk.hr i uplatite
godišnju članarinu u iznosu od 15 eura.

Postanite pretplatnik na Bilten Kontroler
Prijavite se putem e-maila elenavoivoda@net.hr
i uplatite godišnju pretplatu u iznosu od 10 eura.

Uplate izvršite na žiro-račun HR0823400091110380619,
poziv na broj odobrenja 2023

35. REDOVNA SKUPŠTINA UHK

dana **03. prosinca 2022.** (subota)
u **10 sati** koja će se održati
na Ekonomskom fakultetu Rijeka (Anex)

Predavanje na temu

**Transformacija financija u
uvjetima krize**

predavač

Marko Pokrajac

Direktor financija Maistra Hospitality Group

SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET

KONTROLING

Poslijediplomski specijalistički studij

**Jedini studij u Hrvatskoj koji osposobljava
specijaliste kontrolere**

**U 11. generacija polaznika
osposobljeno je više od
200 specijalista kontrolinga**

Program je sadržajno koncipiran na način
da pruži dodatna znanja voditeljima službi
kontrolinga, plana i analize, interne revizije,
financijskim stručnjacima, analitičarima,
planerima, internim revizorima, računovođama
kao i menadžerima i članovima uprave te drugima.

U programu sudjeluju profesori s domaćih
i inozemnih sveučilišta i predavači iz poduzeća
i institucija.

U pripremi je upis 12. generacije polaznika

PRATITE STRANICU
www.efri.uniri.hr